

1965's bedste

Det er pragtfuldt omsider at kunne nævne en dansk film blandt årets bedste. *Dreyers* „Gertrud“ var med i den lille gruppe af de store filmoplevelser i 1965. De andre var *Satyajit Rays* „Apus verden“, der blev skammelig forsømt af publikum, *Ford's* „Indianerne“, *Visconti's* „Leoparden“, *Bressons* „Sydens engle“ og *Ichikawas* „Tokyo Olympiaden“. I disse film fandt man en modenhed og kunstnerisk nødvendighed, der placerede dem på et plan, uafhængigt af aktuelle strømninger.

Men der var meget andet at hente i biografen i det forløbne år. Vi fik *Antonionis* studie i det neurotiske, „Den røde ørken“, og *Buñuels* beske opgør med det franske borgerskab i „En kammerpiges dagbog“. Den hidsigt aktive *Godard* blev præsenteret med to af sine vægtigste film, „En gift kvinde“ og „Alphaville“. Vi fik omsider introduceret en række nyere navne: *Ermanno Olmi* med den stilfærdige „De forlovede“, *Francesco Rosi* med den lidt for uvendige „Nådestødet“, og *Hiroshi Teshigahara* med den bizarre „Kvinden i sandet“, og vi håber at få bekendtskaberne fulgt op. Året var i øvrigt bemærkelsesværdigt ved at bringe hele to *Kurosawa*-film, „Yojimbo“ og „Blodets trone“.

Som sædvanligt er det amerikansk film, der redder os gennem de lange døde perioder. *Peckinpabs* „Major Dundee“ var trods klipning hos producenten et fængslende og voldsomt værk, og *Raoul Walsh's* „Fort Delivery“ og *Richard Wilson's* „Invitation til gunfight“ var også spændende indsatser i western-genren. Men Hollywood triumferede først og fremmest inden for komedien. *Jerry Lewis* var sig selv i „Jerry tager til Hollywood“, men der var også skønne enkeltheder i *Tasblins* „Hjælp, Jerry kommer!“. *Billy Wilder* var fræk og umaskeret i „Kys mig, fjols“, og *Richard Quine* aflagde beviser for sit kritiske komedietalent i „Hvordan man myrder sin kone“ og „Ikke en lyd om dyd“. Men årets smukkeste komedie var utvivlsomt *George Roy Hills* „Peter Sellers i dur og mol“. *Blake Edwards* gentog sig selv i „Et skud i mørket“. To af årets bedste premierer kom også fra Hollywood. *William Wellmans* „Hævnerne fra Ox-Bow“ holdt sig pænt, mens *Stanley Donen* og *Gene Kelly's* „Sømænd på vulkaner“ stadig overgår det meste af, hvad vi ellers ser.

Franskmændene diventerede med *Pierre Etaix'* „Yoyo“, *Chabrol's* „Er det synd at myrde kvinder?“ og *Franjus* omhyggelige stilstudie „Judex“.

Englænderne plejede antimilitarismen i de effektive, men noget skematisk „Højen“ og „For konge og fædreland“, af amerikanerne *Sidney Lumet* og *Joseph Losey*. Andre bemærkelsesværdige engelske film af ikke-engelske instruktører var „Det“ af amerikaneren *Richard Lester*, der fortsatte sin kapriciøse stil, og „Chok“ af den alt for effektjagende polak *Roman Polanski*. En amerikaner havde også begyndt „Oprøreren“, der dog nydeligt fuldførtes af *Jack Cardiff*. Canadieren *Sidney Furie* forsøgte sig sympatisk i agent-genren med „Lynaktion Ipress“.

Fra Italien fik vi foruden endnu en *Visconti*, den noget betændte „Sandra“, *Pietro Germis* virkningsfuldt vrede „Forført og forladt“, *de Sicas* „Ægteskab på italiensk“ og *Dino Risis* „Jeg – en playboy“.

Russerne sendte os den smukke „Hamlet“ af *Kozintsev*, og vi fik også rigelig del i den svenske bølge. Bedst var *Lars-Magnus Lindgren's* herligt kødelige „Kære John“ og *Åke Falcks* vellykkede rustike folkekomedie „Bryllupsnatten“. Der var spændende moderne signalement i *Jörn Donners* spillefilmdebut „En søndag i september“, og svenskerne kom også under lup i *Tage Danielsons* „Er svenskerne sådan?“

Henning Carlsen præsenterede sig pænt i den noget uegale kortfilmtrilogi „Hvordan har vi det?“. I Danmark har den ny filmlov ellers endnu ikke manifesteret sig for biografgængerne. Et ganske nydeligt bidrag til „Nordisk kvadrille“ af *Rifbjerg/Kjærulff-Schmidt* og et ganske morsomt bidrag til agentfilmproducentgenren af *Erik Balling* „Slå først, Frede“. Det er ingen larmende begyndelse. Men vi kan vel vente lidt endnu. At vente har dansk film jo lært os.